

ARGUMENTUM

news opinion analysis

SHBA BOMBARDON IRANIN

- Koha për të rishikuar aleancat...
- Samiti i NATOS-s në Hagë- Fitore për Trump, sfidë për Aleancën
- Kush fitoi dhe kush humbi në luftën 12-ditore mes Iranit dhe Izraelit?

Të dashur lexues dhe ndjekës të Argumentum.al,

Argumentum.al tashmë nga muaji prill 2022 vjen në versionin e një reviste të përmuajshme politike-diplomatike të cilën mund ta shfletoni online.

Ky botim mujor ofron një kombinim të qartë të lajmeve në vend, rajon dhe botë, si dhe opinioneve dhe analizave për ngjarjet e zhvilluara përgjatë një muaji. Duke falënderuar secilin prej jush për vëmendjen dhe besimin ndaj medias tonë, ju premtojmë që do të vijojmë të sjellim për ju analizat objektive mbi zhvillimet kryesore në Vend, Rajon, Europë dhe në Botë.

Argumentum.al përpaket të jetë burim autoritar i gazetarisë me analiza dhe komente mbi marrëdhëniet ndërkombëtare,

politikën botërore dhe një gamë të gjerë çështjesh me rëndësi globale duke sjelle materiale ekskluzive. Kjo falë edhe kontributit të disa prej emrave të njohur të politikës dhe publicistikës shqiptare dhe bashkëpunorëve të tjerë vendas dhe të huaj. Në të njëjtën kohë Argumentum.al është e hapur për komente e mendime të lexuesve të saj.

Lexoni falas mbi çështjet e brendshme dhe ndërkombëtare në revistën Argumentum.al në shqip dhe anglisht!

“Argumentum”, një proces intelektual ...

Marjana DODA
Kryeredaktore

Përmbajtja

03 EDITORIAL

- Samiti i NATOS-s në Hagë- Fitore për Trump, sfida për Aleancën.

05 FOKUS

- SHBA bombardon Iranin.
- Azerbajxhani hedh poshtë pretendimet për përfshirje në konfliktin Izrael-Iran.

09 OP/ED

- Shqipëria në Detin e Hapur të Gjeopolitikës: Koha për të rishikuar aleancat...

12 JO VETEM LAJM

- Roli Destabilizues i Rusisë në Ballkanin Perëndimor/ Shqipëria si model rezistence.

14 INTERVISTA

- Ekskluzive/Ambasadori dhe shkrimtari kroat Zlatko Kramarić: Trashëgimia e Titos dhe sfidat e Ballkanit në rendin e ri botëror.

16 REALPOLITIK

- Kancelari Merz e “kaloi provimin”!

18 POLITIKË

- Sulmi amerikan ndaj Iranit/ Kryeministri Rama: Shqipëria mbështet përpjekjet e Trump kundër Iranit bërthamor.
- Parlamenti Europian miraton raportin për Shqipërinë.

20 BOTA

- Kush fitoi dhe kush humbi në luftën 12-ditore mes Iranit dhe Izraelit?

ENGLISH EDITION

23 ENGLISH TOP NEWS

- The NATO Summit in 2027 will be held in Tirana.

24 REALPOLITIK

- Summit G 6+1! The historic Summit and Trump show! Zelensky loses 0:2! Winners and losers of the 12 day war!

26 OP/ED

- Azerbaijan dismisses claims of involvement in Israel-Iran conflict.

- Elite Purges: Internal Conflict or External Design?

29 INTERVIEW

- Exclusive: “Even After Tito – Tito”/ Ambassador Zlatko Kramarić on Authoritarian Legacies and Democracy’s Future in the Balkans.

30 BALKAN OVERVIEW

- Skopje Growth Plan Summit: Western Balkans Six Urged to Accelerate Reforms.

31 GLOBAL

- NATO allies agree to allocate 5% of GDP to defense by 2035.

SAMITI I NATOS-s NË HAGË

Fitore për Trump, sfidë për Aleancën

Trumper duket se po përdor mandatin e tij të dytë për të përfunduar nismat e ndërmarra gjatë mandatit të tij të parë. Kujtojmë se gjatë presidencës së tij të parë, ai kishte deklaruar disa herë se shtetet anëtare të NATO-s duhet të kontribuonin deri në 5% të PBB-së së tyre për mbrojtjen e përbashkët.

Në Samitin e NATO-s të mbajtur në Hagë, Presidenti amerikan Donald Trump, tashmë në mandatin e tij të dytë, u rikthye fuqishëm në politikën ndërkombëtare me një kërkesë që kishte ngjallur debat të fortë gjatë presidencës së tij të parë: që vendet anëtare të NATO-s

të rrisin kontributet e tyre në mbrojtje në 5% të Prodhimit të Brendshëm Bruto (PBB) deri në vitin 2035.

Me ardhjen e Joe Biden si President në Shtëpinë e Bardhë, kjo kërkesë e Trump u la në hije, ndërsa fokusi i aleancës kaloi te sfida të tjera globale. Por në samitin e NATO-s në Hagë, Trump duket se ka arritur të rikthejë në tryezë kërkesën e tij për kontribut më të madh financiar nga anëtarët

e aleancës.

Kërkesa që dikur u cilësua si “fluturake” nga kancelari gjerman Olaf Scholz tashmë ka marrë formë konkrete përmes një marrëveshjeje të re në kuadër të NATO-s.

Sipas **Deklaratës së Hagës**, vendet anëtare angazhohen për:

- **3.5% të PBB-së** në shpenzime të drejtpërdrejta ushtarake,
- **1.5% shtesë** për fusha të tilla si siguria kibernetike, industria e mbrojtjes, infrastruktura strategjike dhe rritja e qëndrueshmërisë sistemike.

Këto angazhime shënojnë një rritje të ndjeshme krahasuar me objektivin klasik 2%, dhe parashikohet një rishikim i progresit në vitin 2029.

Neni 5 në hije: garanci, por me kushte?

Edhe pse deklarata përmbyllëse riafirmon “angazhimin e pacënueshëm” ndaj Neni 5 – i ciligaranton mbrojtje kolektive në rast sulmi ndaj një anëtar, Trump la të kuptohet se përkushtimi amerikan mund të varet nga mënyra sesi “vendet respektojnë detyrimet e tyre financiare”. Kjo deklaratë shkaktoi pasiguri dhe reagime të kujdesshme nga aleatët evropianë.

Në sfond mbetet një pikëpyetje e madhe: a po zëvendësohet Neni 5 me një version më të kushtezuar të solidaritetit? Garancia për mbrojtje kolektive ekziston ende në letra, por sinjalet nga Uashingtoni lënë të

kuptohet se mbështetja mund të vijë me kushte më të ashpra.

Evropa nis të mendojë ndryshe

Trump arriti një fitore simbolike me rikthimin e objektivit prej 5% në axhendën e NATO-s, duke imponuar stilin e tij mbi një aleancë që tashmë po përgatitet për një epokë të re. Ndërkohë që disa anëtarë, si Spanja, ende nuk janë përfshirë në angazhimet e reja, të tjerë po kërkojnë alternativa strategjike për të përballuar një të ardhme me më pak garanci sigurie nga ana e Uashingtonit. Ndërsa Shtetet e Bashkuara shtyjnë për një aleancë më të barabartë, Europa po përgatitet për një të ardhme më të pasigurt, dhe ndoshta më të pavarur.

Në prapaskenë, liderët evropianë kanë nisur diskutime serioze për një autonomi strategjike më të madhe. Një

plan 5–10 vjeçar për ngritjen e kapaciteteve të përbashkëta ushtarake, reduktimin e varësisë nga SHBA dhe ndërtimin e një industrie të pavarur të mbrojtjes është tashmë në tavolinë midis Francës, Gjermanisë, Britanisë dhe vendeve nordike.

Edhe pse ekzistojnë ende kritika dhe pasiguri lidhur me mbështetjen e plotë të Shteteve të Bashkuara ndaj NATO-s, Trump ka arritur të imponojë qartë vijën e tij në politikën e jashtme. Dhe duket se ky është vetëm fillimi i një qasjeje më të ashpër dhe më transaksionale ndaj marrëdhënieve ndërkombëtare.

Trump tregoi se stili i tij transaksional dhe presioni i drejtpërdrejtë po japin rezultat. Por për NATO-n, ky është një sinjal alarmi, aleanca po përballët me një sfidë ekzistenciale: a mund të mbijetojë pa garanci të pakushtëzuara nga SHBA?

SHBA BOMBARDON IRANIN

Presidenti Donald Trump ka njoftuar se forcat e Shteteve të Bashkuara goditën tre lokacione bërthamore iraniane në një “sulm shumë të suksesshëm”, duke shtuar se objekti bërthamor i fortifikuar rëndë në Fordow është “zhdukur”, duke përfshirë Shtetet e Bashkuara në konfliktin mes Izraelit dhe Iranit, duke rritur frikën për një luftë më të gjerë në Lindjen e Mesme.

Ushtria amerikane është bashkuar me Izraelin për të nisur sulme ushtarake kundër Iranit, një përshkallëzim dramatik në përpjekjet shumëvjeçare të të dy kombeve për të parandaluar Te-

heranin të pajiset me një armë bërthamore.

“Ne kemi përfunduar sulmin tonë shumë të suksesshëm në tre lokacionet bërthamore në Iran, duke përfshirë Fordow, Natanz dhe Esfahan,” shkroi Presidenti Trump në Truth Social Saturday. “Të gjithë aeroplanët tani janë jashtë hapësirës ajrore të Iranit. Një ngarkesë e plotë me BOMBA u hodh në lokacionin kryesor, Fordow. Të gjithë aeroplanët janë të sigurt në rrugën e tyre për në shtëpi. Urime Luftëtarëve tanë të mëdhenj amerikanë. Nuk ka asnjë ushtri tjetër në botë që mund ta kishte bërë këtë. TANI ËSHTË

KOHA PËR PAQE! Faleminderit për vëmendjen tuaj ndaj kësaj çështjeje.”

Të shtunën vonë në mbrëmje, Presidenti Trump iu drejtua kombit nga Shtëpia e Bardhë, i shoqëruar nga Zëvendëspresidenti Vance, Sekretari i Shtetit Marco Rubio dhe Sekretari i Mbrojtjes Pete Hegseth.

“Qëllimi ynë ishte shkatërrimi i kapacitetit të Iranit për pasurim të uraniumit dhe ndalimi i kërcënimit bërthamor që paraqet sponsori numër një shtetëror i terrorizmit në botë”.

Trump, i cili vetëm dy ditë më parë tha se do të vendoste “brenda

dy javësh” nëse do t’i bashkohej Izraelit në përpjekjet e tij për të shkatërruar objektet bërthamore iraniane, pretendoi se sulmet “shkatërruan plotësisht” objektet kyç të Iranit për pasurim të uraniumit. “Irani, bullizuesi i Lindjes së Mesme, tani duhet të bëjë paqe. Nëse nuk bën, sulmi i ardhshëm do të jetë shumë më i madh dhe shumë më i lehtë”, tha Trump.

E ardhmja e Iranit, sipas presidentit amerikan, “ose ka paqe ose tragjedi”, duke shtuar se në Iran ka ende shumë caqe që mund të goditen.

“Nëse paqja nuk vjen shpejt, ne do t’i godasim caqet e tjera me precizitet”, tha ai, duke falënderuar ushtrinë izraelite dhe atë amerikane për realizimin e operacionit. “Shpresoj të mos kemi më nevojë për shërbimet e tyre në këtë kapacitet. Shpresoj shumë”, u shpreh Trump, duke folur nga Shtëpia e Bardhë, teksa prapa tij gjendeshin nënpresidenti JD Vance, sekretari i Shtetit, Marco Rubio dhe ai i Mbrojtjes, Pete Hegseth.

Ministri i Jashtëm i Iranit, Abbas Araçhi, i quajti sulmet “të turpshme” dhe paralajmëroi se ato “do të kenë pasoja të përhershme”, në një postim në X. “Çdo shtet anëtar i Kombeve të Bashkuara duhet të alarmohet nga ky veprim jashtëzakonisht i rrezikshëm, i paligjshëm dhe kriminal,” tha ai, duke shtuar se Irani “i rezervon vetes të gjitha opsionet për të mbrojtur sovranitetin, interesat dhe popullin e tij”. Transmetuesi publik izraelit, KAN, citoi një zyrtar izraelit të ketë thënë se sulmet u kryen në koordinim të plotë me Uashingtonin.

Kryeministri izraelit, Benjamin Netanyahu, e uroi Trumpin për

sulmet “e guximshme” të SHBA-së, duke e quajtur sulmin një moment historik që mund ta çojë Lindjen e Mesme drejt paqes.

“Urime president Trump. Vendi juaj i guximshëm për të goditur objektet bërthamore të Iranit me fuqinë e jashtëzakonshme dhe të drejtë të SHBA-së do ta ndryshojë historinë”, tha Netanyahu përmes një video-adresimi.

“Presidenti Trump dhe unë shpesh themi: paqja vjen përmes forcës. Së pari vjen forca, pastaj paqja”, shtoi ai.

Senatori amerikan, republikani nga Karolina e Jugut, Lindsey Graham, gjithashtu e mirëpriti sulmin.

“Kjo ishte vendimi i duhur. Regjimi e meriton. Të lumtë, president Trump”, shkroi Graham në X.

Por, jo të gjithë e mirëpritën sulmin.

Sekretari i Përgjithshëm i Kombeve të Bashkuara, Antonio Guterres, tha se ishte “thellësisht i alarmuar” nga përshkallëzimi.

“Ekziston një rrezik në rritje që ky konflikt të dalë shpejt jashtë kontrollit, me pasoja katastrofike për civilët, rajonin dhe botën”, tha Guterres.

Një pikë kthese

SHBA-të e kryen sulmin pavarësisht premtiveve të Trump për ta

mbajtur vendin larg përfshirjes në një konflikt tjetër në Lindjen e Mesme. Megjithatë, Trump ka thënë gjithashtu se është shumë e rëndësishme që Iranit të mos i lejohet kurrë të pajiset me armë bërthamore.

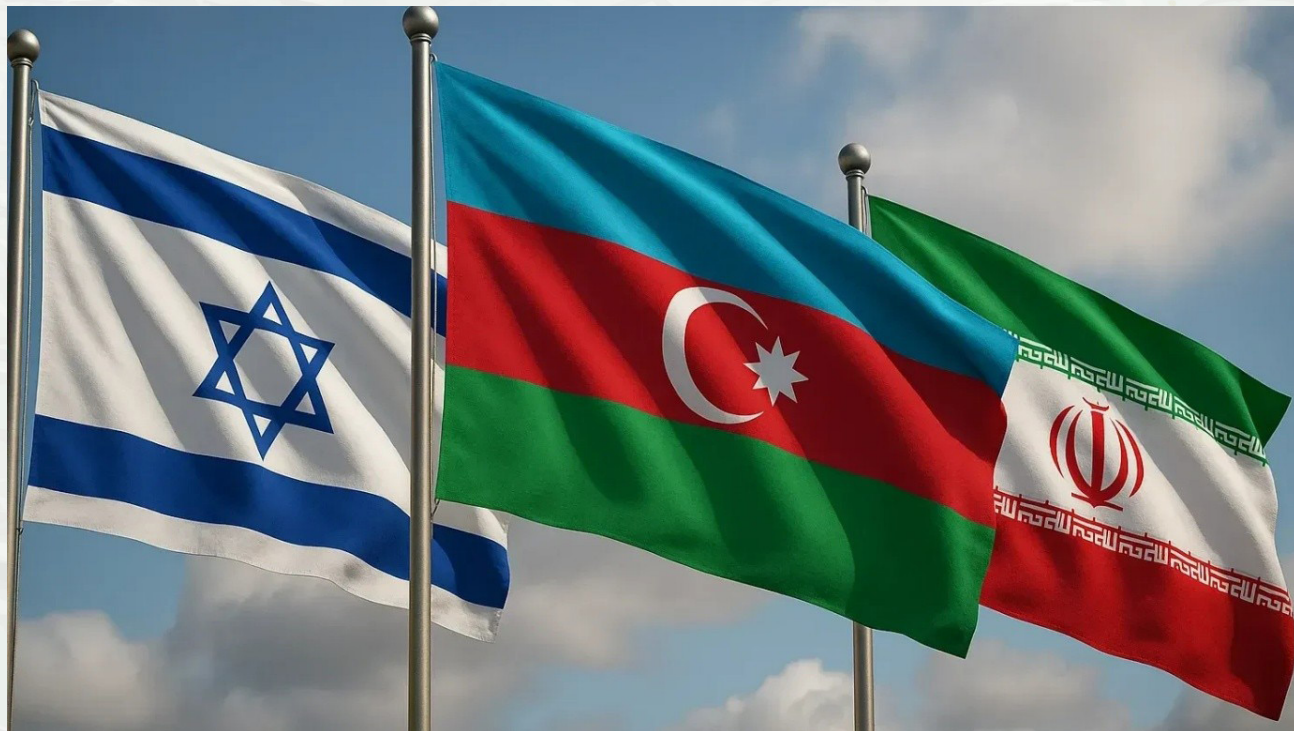
Fillimisht, Trump kërkoi të negocionte një marrëveshje të re bërthamore me Iranin – një marrëveshje që do të zëvendësonte marrëveshjen e epokës së Obamës, të cilën ai e braktisi, pavarësisht pajtueshmërisë së dukshme të Iranit, në vitin 2018. Por në ditët pas sulmeve fillestare të Izraelit ndaj Iranit në fillim të këtij muaji, ai u bë gjithnjë e më i zëshëm në kundërshtimin e tij ndaj Iranit dhe mundësinë që ai të mund të sulmonte asetet amerikane në rajon.

Trump kishte bërë thirrje për “DORËZIM TË PAKUSHTE!” të Iranit dhe u mburr në mediat sociale se SHBA-të kanë “kontroll të plotë dhe total të qiellit mbi Iranin”. Në një postim të veçantë në fillim të këtij muaji, ai kërcënoi Udhëheqësin Suprem Ajatollah Ali Khamenei, duke thënë se vendndodhja e udhëheqësit iranian ishte identifikuar.

“Ai është një objektiv i lehtë, por është i sigurt atje – Ne nuk do ta vrasim!, të paktën jo për momentin”, shkroi Trump. “Por ne nuk duam që raketat të qëllohen drejt civilëve apo ushtarëve amerikanë. Durimi ynë po shkëlqen.” Khamnei kishte kritikuar një sulm të mundshëm të SHBA-së, duke thënë në një postim në X më herët këtë muaj se SHBA-të do të hynin në konflikt “100% në dëm të vetin”.

“Dëmi që do të pësojë SHBA-ja do të jetë padyshim i pariparueshëm nëse ata hyjnë në këtë konflikt ushtarakisht”, shkroi ai.

Azerbajxhani hedh poshtë pretendimet për përfshirje në konfliktin Izrael-Iran

Nga ANAR HUSEYNOV

AMBASADOR I AZERBAJXHANIT NË SHQIPËRI

Qeveria e Azerbajxhanit i ka hedhur poshtë në mënyrë të prerë akuzat e përhapura nga mediat iraniane dhe të përforcuara nga ambasadori i Iranit në Jerevan, Armeni, që pretendojnë ndihmë ose përfshirje të Azerbajxhanit në përshkallëzimin e fundit midis Iranit dhe Izraelit. Këto pretendime provokuese janë të pabaza, të motivuara politikisht dhe synojnë të dëmtojnë imazhin ndërkombëtar të Azerbajxhanit mes tensioneve rajonale.

Zërat u shfaqën pas shkëmbimit të fundit ushtarak midis Iranit dhe Izraelit në fillim të këtij muaji, në të cilin Teherani u përball me sulme të konsiderueshme me dronë dhe raketa. Mediat pro-qe-

veritare në Iran, së bashku me zyrtarë të lartë si ambasadori iranian në Armeni, bënë insinuata të pabaza se Azerbajxhani i kishte ofruar mbështetje logjistike, konkretisht lejimin e inkursionit të dronëve izraelitë nga Azerbajxhani, ose mbështetje inteligjence Izraelit në këtë operacion.

Në përgjigje, Ministria e Punëve të Jashtme të Azerbajxhanit lëshoi një deklaratë të fortë duke mohuar çdo përfshirje në konflikt. “Këto pretendime minojnë marrëdhëniet midis Azerbajxhanit dhe Iranit që bazohen në respektin e ndërsjellë për integritetin territorial dhe sovranitetin e njëri-tjetrit, dhe mos-ndërhyrjen në punët e brendshme. Republika e Azerbajxhanit hedh poshtë kategorikisht akuzat se hapësira e saj ajrore ose territori i saj është përdorur nga ndonjë shtet për të kryer operaci-

one ushtarake kundër Republikës Islamike fqinje të Iranit ose ndonjë vendi tjetër. Pretendime të tilla janë të pabaza dhe pa asnjë provë të besueshme,” tha Aykhan Hajizada, Zëdhënës i MPJ-së, në një konferencë zyrtare.

Azerbajxhani ka theksuar se politika e tij e jashtme bazohet në parimet e mos-ndërhyrjes, bashkëpunimit rajonal dhe respektit për sovranitetin e të gjitha shteteve. Baku ka ripërsëritur se gjithmonë ka qenë përkrahës për zgjidhjen paqësore të konflikteve dhe nuk ka interes të përfshihet në armiqësi që nuk i shërbejnë interesave të tij kombëtare apo stabilitetit rajonal.

Një nga shtyllat qendrore të politikës së jashtme të Azerbajxhanit që nga rifitimi i pavarësisë ka qenë nxitja e marrëdhënieve të fqinjësisë së mirë dhe me përfitim

të ndërsjellë me të gjithë fqinjët e tij, përfshirë Republikën Islamike të Iranit. Baku ka shprehur vazhdimisht gatishmërinë për t'u angazhuar në dialog të hapur, të barabartë dhe konstruktiv me Teheranin për të gjitha çështjet dypalëshe dhe rajonale.

Vala e fundit e akuzave duhet parë në kontekstin e qajes së njëanëshmë të kahershme të Iranit ndaj Azerbajxhanit, veçanërisht gjatë periudhave me rëndësi kombëtare dhe ndjeshmëri rajonale. Për gati tre dekada, Irani mbajti një qëndrim dukshëm pro-armen gjatë pushtimit të territoreve të Azerbajxhanit nga Armenia. Pavarësisht njohjes ndërkombëtare të integritetit territorial të Azerbajxhanit, përfshirë rezolutat e Këshillit të Sigurimit të OKB-së që kërkonin tërheqjen e menjëhershme të forcave armene, Teherani mbajti lidhje të ngushta politike, ekonomike, energjetike dhe transporti me Jerevanin—duke anashkaluar në mënyrë të vazhdueshme të drejtat dhe gjendjen e vështirë të rreth një milion personave të zhvendosur dhe refugjatëve azerbajxhanas të shkakuar nga pushtimi armen.

Lufta e Dytë e Karabakut e vitit 2020 nxorri në pah më tej qëndrimin kontradiktore të Iranit. Në vend që të mbështeste rivendosjen e ligjshme të kufijve të njohur ndërkombëtarisht, Teherani përsëri sinjalizoi shqetësimin e

Lufta e Dytë e Karabakut e vitit 2020 nxorri në pah më tej qëndrimin kontradiktore të Iranit. Në vend që të mbështeste rivendosjen e ligjshme të kufijve të njohur ndërkombëtarisht, Teherani përsëri sinjalizoi shqetësimin e tij me sukseset ushtarake të Azerbajxhanit, shpesh duke shprehur shqetësime më të lidhura me interesat armene sesa me drejtësinë apo të drejtën ndërkombëtare.

tij me sukseset ushtarake të Azerbajxhanit, shpesh duke shprehur shqetësime më të lidhura me interesat armene sesa me drejtësinë apo të drejtën ndërkombëtare. Përveç kësaj, gjatë luftës, Irani, ndryshe nga vendet e tjera të rajonit, ofroi korridor tranziti për furnizime ushtarake për Armeninë nga vende të treta, si dhe kontribuoi vetë me mjete politike dhe dispozita përkatëse, duke përfshirë furnizimin me karburant për ish-regjimin separatist të Karabakut.

Presidenti Ilham Aliyev e ka adresuar këtë pabesi në disa fjalime. “Ndërsa Azerbajxhani po çlironte tokat e veta nga pushtimi, disa fqinjë jo vetëm që nuk na mbështetën, por haptazi mbështetën agresorin. Historia dëshmon pozicionin e secilit, në kohën kur drejtësia po rivendosej,” tha ai në një fjalim pas lufte në dhjetor 2020.

Ne shohim një model—sa herë që ka trazira të brendshme ose

përkeqësim të marrëdhënieve me vende të treta, makineria mediatike e Teheranit apo edhe zyrtarët gjejnë narrativa të përshtatshme jashtë vendit, shpesh duke shënjestruar Azerbajxhanin pa prova.

Ndërsa dinamikat rajonale dhe globale evoluojnë, Azerbajxhani vazhdon të promovojë një vizion të zhvillimit rajonal gjithëpërfshirës, bashkëpunimit ndërkufitar dhe prosperitetit të përbashkët. Në këtë drejtim, Baku i ka bërë thirrje vazhdimisht Iranit të shmangë nxitjen e paqëndrueshmërisë rajonale dhe të përmbahet nga përhapja e dezinformatave që mund të dëmtojnë marrëdhëniet afatgjata të fqinjësisë. Qëndrimi i Azerbajxhanit mbetet i qartë: ai nuk ka marrë pjesë, nuk ka mbështetur dhe nuk ka lehtësuar asnjë veprim ushtarak kundër Iranit. Pretendimet e pabaza nga zëra të caktuar të fqinjit tonë, siç u përmend më sipër, pasqyrojnë një prirje më të gjerë historike të njëanshmërisë dhe standardeve të dyfishta të Iranit në Kaukazin e Jugut. Pra, ne shpresojmë se Teherani do të adoptojë një qasje më konstruktive dhe të bazuar në fakte ndaj politikave të tij të fqinjësisë, e mbështetur në respektin e ndërsjellë, të drejtën ndërkombëtare dhe të përqendruar në paqe dhe bashkëpunim.

SHQIPËRIA NË DETIN E HAPUR TË GJEOPOLITIKËS: KOHA PËR TË RISHIKUAR ALEANCAT...

Nga Marjana DODA

“Amerika nuk ka miq ose armiq të përhershëm, por vetëm interesa.”

(America has no permanent friends or enemies, only interests)- Henry Kissinger

Kjo thënie e Henry Kissinger-it, një prej arkitektëve më të sofistikuar të diplomacisë së shekullit të 20-të, na kujton një të vërtetë të thjeshtë por thelbësore në marrëdhëniet ndërkombëtare: në fund të ditës, çdo shtet udhëhiqet nga interesi i tij kombëtar.

Asgjë nuk ka ndryshuar në politikën e jashtme amerikane, përveç njerëzve që e drejtojnë atë; filozofia mbetet e njëjtë dhe këtë filozofi po e reflekton qartë Donald Trump si presidenti i 47-të i Shteteve të Bashkuara të Amerikës.

Qasja më e përmbajtur e Trump ndaj Rusisë dhe qëndrimi kritik ndaj aleatëve tradicionalë si Bashkimi Evropian, Kanadaja apo Britania e Madhe në kuadër

të politikës së tij proteksioniste, “Amerika e Para” (“America First”), tregojnë qartë se boshti i vendimmarrjes është interesi kombëtar, dhe jo aleancat historike apo ideologjike. Në një rend botëror që po ndryshon me ritme të shpejta, logjika e realpolitikës po kthehet në normën e re ndërkombëtare. Prandaj, pyetja që lind natyrshëm është: A duhet që edhe vende të vogla, por me peshë gjeostrategjike si Shqipëria, të ndjekin një politikë të jashtme të bazuar mbi interesin kombëtar, duke ruajtur fleksibilitetin në një botë shumëpolare?

Shqipëria nuk është më një njësi gjeografike e izoluar në Ballkan. Sot, ajo është anëtare e NATO-s, vend kandidat për Bashkimin Evropian dhe gjithnjë e më e pranishme në zhvillimet rajonale dhe ndërkombëtare. Roli i saj strategjik në Evropën Juglindore është i njohur. Në këtë kontekst, interesi

kombëtar i Shqipërisë duhet të përfshijë ruajtjen e stabilitetit të brendshëm, paqen në rajon, përshejtimin e integritetit evropian dhe zhvillimin e një ekonomie konkurruese. Por këto objektiva kërkojnë vizion, strategji, kapacitet institucional dhe një politikë të jashtme të guximshme.

Shqipëria është përfshirë tashmë në zhvillime të rëndësishme gjeopolitike. Nga strehimi i muxhahedinëve iraniane, te mbështetja për sanksionet perëndimore kundër Rusisë dhe qëndrimi gjithnjë e më i kujdesshëm ndaj Kinës. Të gjitha këto e kanë vendosur vendin në një pozicion të ekspozuar, shpesh në vijën e zjarrit të intereseve globale, por pa përfitime të qarta dhe të matshme në raport me rreziqet që këto vendime kanë sjellë.

Rasti i muxhahedinëve iraniane (MEK), për shembull, është emblema e një vendimi të rëndës

sishëm politik i cili e ka bërë Shqipërinë një objektiv të vazhdueshëm të Teheranit, si në planin diplomatik ashtu edhe në atë kibernetik, siç u dëshmuua me sulmin masiv ndaj sistemeve shtetërore në vitin 2022. Nëse ky vendim ka prodhuar një garanci konkrete të mbështetjes amerikane ose europiane për Shqipërinë ekonomike, ushtarake apo zhvillimore, kjo mbetet ende e paqartë.

Marrëdhëniet me Rusinë janë shkëputur pothuajse plotësisht, me një linjë të rreptë dhe pa fleksibilitet diplomatik, në përputhje me qëndrimin amerikan dhe evropian për pushtimin rus të Ukrainës. Qëndrimi i qartë dhe i prerë i Shqipërisë kundër pushtimit rus të Ukrainës dhe mbështetja ndaj sanksioneve perëndimore e ka vendosur vendin në anën e duhur moral dhe ndërkombëtar, por ka prodhuar gjithashtu shkëputje totale nga çdo kanal diplomatik me Rusinë, ndaj një fuqie që, pavarësisht kundërshtimeve të mëdha politike, vazhdon të ketë ndikim real në Ballkan, dhe më gjerë.

Turqia, Hungaria, Serbia dhe madje edhe vende si Izraeli kanë ruajtur ura komunikimi me Moskën, duke ndjekur një politikë më të balancuar që mbron interesat e tyre kombëtare pa sakrifikuar parimet. Shqipëria, përkundrazi, ka zgjedhur një linjë të ashpër dhe monodimensionale. Ndërsa me Kinën, Shqipëria ka zgjedhur të qëndrojë në heshtje, duke humbur mundësi për investime dhe bashkëpunime që fqinjët tanë (si Serbia apo Greqia) i kanë shfrytëzuar në mënyrë pragmatike.

Marrëdhëniet me Qëndrimi i qartë dhe i prerë i Shqipërisë kundër pushtimit rus të Ukrainës dhe mbështetja ndaj sanksioneve perëndimore e ka vendosur vendin në anën e duhur moral dhe ndërkombëtar, por ka prodhuar gjithashtu shkëputje totale nga çdo kanal diplomatik me Rusinë, ndaj një fuqie që, pavarësisht kundërshtimeve të mëdha politike, vazhdon të ketë ndikim real në Ballkan, dhe më gjerë.

Kina ka pasur një lidhje historike të veçantë me Shqipërinë në periudhën e izolimit komunist, por në dekadat e fundit, mungesa e një politike të qartë ndaj Pekinit ka bërë që Shqipëria të mbetet jashtë iniciativave të mëdha kineze si “Brez dhe Rrugë”, apo projektet infrastrukturore të mbështetura në rajon.

Ndryshe nga Serbia, Maqedonia e Veriut apo Mali i Zi që kanë përfutur nga investimet kineze, Shqipëria ka mbetur vendnumëro, duke e parë Kinën si një pjesë e respektuar e së kaluarës, por jo si aktor të së ardhmes. Një qasje që kërkon rishikim të menjëhershëm në një botë ku Azia po shndërrohet në epiqendër zhvillimi.

Në vend që të qëndrojë në heshtje, Shqipëria ka shumë arsye për të zhvilluar marrëdhënie ekonomike më të fuqishme me Kinën, duke marrë mësim edhe nga historia e saj e gjatë dhe periudha e vështirë e viteve '90-të, ku pavarësisht sfidave, marrëdhëniet mes dy vendeve kanë pasur një dimension pozitiv dhe pragmatik. Kina nuk vjen me ideologji apo dogma politike që mund të kufizojnë sovranitetin apo zgjedhjet e Shqipërisë; ajo sjell një ofertë bashkëpunimi ekonomik, të ndërtuar mbi interesa të ndërsjella, ku përfitimet matën në zhvillim, investime dhe avancim teknologjik.

Në një botë ku fuqia ekonomike po bëhet shtylla kryesore e ndikimit global, dhe ku aleancat bazohen gjithnjë e më shumë në përfitime konkrete dhe jo në besnikëri ideologjike, Shqipëria ka nevojë të ndjekë një politikë të jashtme pragmatike. Në këtë kuadër, Shqipëria duhet të rishikojë me realizëm balancën e saj midis Lindjes dhe Perëndimit, duke ndërtuar lidhje strategjike edhe me vende si Kina, Rusia apo dhe me vende të tjera të grupimit BRICS.

Veçanërisht urgjente është që Shqipëria të forcojë marrëdhëniet me Kinën, një aktor kryesor ekonomik. Përfitimet nga iniciativa si “Brez dhe Rrugë” dhe investimet në sektorët e infrastrukturës, energjisë dhe teknologjisë duhet të shfrytëzohen maksimalisht, duke ruajtur në të njëjtën kohë dhe angazhimin euroatlantik.

Ky bashkëpunim nuk duhet parë si një kundërshtim ndaj partnerëve tradicionalë, por si një

strategji e zgjuar për t'i dhënë Shqipërisë më shumë hapësirë manovre dhe mundësi zhvillimi në një botë shumëpolare ku interesat janë të ndryshme dhe ndryshojnë me kohën.

Flas për Kinën dhe Rusinë, sepse Shqipëria ka një marrëdhënie historike, kulturore dhe ekonomike me këto dy vende. Sot, ato po ndikojnë thellësisht në formimin e rendit të ri botëror. Për më tepër, Kina dhe Rusia përbëjnë dy fuqi botërore që është e pamundur t'i neglizhosh apo t'i shmangësh.

Një botë në kalim epokal

Ajo që po dëshmojmë sot, është se Bota po përjeton një fazë transformimi të rrallë historike, ku rendi i pas Luftës së Dytë Botërore, i ndërtuar mbi dominimin perëndimor po zëvendësohet nga një rend shumëpolar.

Kina dhe Rusia po ndërtojnë një bosht të ri euro-aziatik, ndërkohë që vendet e të ashtuquajturit "Jugu Global" (Global South) po zgjedhin me kujdes partnerët e tyre, jo më mbi baza ideologjike, por mbi interesa konkrete ekonomike dhe politike. Në këtë botë të fragmentuar, aleancat nuk janë të përhershme, por të ripërtëritshme. Ato duhet të mbështeten në vlerësimin realist të interesave kombëtare dhe jo vetëm në ndjenjën e besnikërisë ndaj një kampi të caktuar.

Shqipëria duhet të pozicionohet me zgjuarsin në këtë rend të ri. Ajo duhet të mbajë të palëkundur boshtin e saj euroatlantik, por njëkohësisht të ndërtojë ura strategjike me fuqitë lindore dhe me vendet që përfaqësojnë alternativa të reja zhvillimi dhe ndikimi. Kjo nuk është një thirrje

Shqipëria duhet të pozicionohet me zgjuarsin në këtë rend të ri. Ajo duhet të mbajë të palëkundur boshtin e saj euroatlantik, por njëkohësisht të ndërtojë ura strategjike me fuqitë lindore dhe me vendet që përfaqësojnë alternativa të reja zhvillimi dhe ndikimi. Kjo nuk është një thirrje për shkëputje, por për hapje. Nuk është një sfidë ndaj SHBA-së apo BE-së, por një kërkesë për të ushtruar sovranitet diplomatik në funksion të interesit kombëtar.

për shkëputje, por për hapje. Nuk është një sfidë ndaj SHBA-së apo BE-së, por një kërkesë për të ushtruar sovranitet diplomatik në funksion të interesit kombëtar.

Në një botë që po përjeton një transformim të rrallë historik, Shqipëria nuk mund të jetë spektatore. Ajo duhet të ndërtojë një politikë të jashtme me vizion, që jo vetëm ruan aleancat ekzistuese, por edhe kërkon partneritete të reja në ekonomi, teknologji, energji, arsim dhe kulturë. Ajo duhet të dalë nga roli i vendit të vogël që ndjek të tjerët,

për të marrë rolin e një aktori të mençur që luan në të gjitha tavolinat dhe që vendos vetë për interesat e veta. Koha e diplomacisë së ngurtë ka kaluar. Sot nevojitet një politikë e jashtme e zgjuar, fleksibile dhe mbi të gjitha e orientuar drejt interesave kombëtare, jo e lidhur me ideologji apo varësi.

Në fund të fundit, siç na kujton Kissinger, nuk ka miq apo armiq të përhershëm. Ka vetëm interesa. Dhe Shqipëria ka të drejtën dhe detyrimin t'i mbrojtë të sajat, në një botë që nuk pret dhe nuk fal ata që mbeten pas.

Roli Destabilizues i Rusisë në Ballkanin Perëndimor/ Shqipëria si model rezistence

Nga DRAGAN ŠORMAZ*

“Rusia në Ballkanin Perëndimor ka një potencial destabilizues që shfaqet kryesisht përmes ndikimit të saj mbi rrethet politike të ekstremit të djathtë të lidhura me Kishën Ortodokse Serbe (KOS), përmes të cilave synon të destabilizojë rajonin dhe të pengojë integrimin e tij në BE dhe NATO. Në këto përpjekje, Rusia mundohet të thellojë ndarjet ndëretnike dhe të shkaktojë incidente që do ta çonin rajonin në prag të konflikteve të armatosura, duke e kthyer në situatën e viteve '90 të shekullit të kaluar”, shkruan ish politikanin serb, tashmë ekspert i sigurisë Dragan Šormaz.

Sipas një analize nga eksperti i sigurisë Dragan Šormaz, ndërhyrja e Rusisë synon ta mbajë

Ballkanin në një gjendje paqëndrueshmërie të përhershme, duke evokuar spektrin e dhunshëm të viteve 1990. Në artikullin e tij për The Geopost, Šormaz përshkruan se si Kremli mbështetet në qarqet nacionaliste të lidhura me KOS-in në Serbi për të kryer luftën e tij hibride – nga nxitja e urrejtjes etnike deri te organizimi i provokimeve të fshehta.

Argumentum.al sjell disa nga pika kyçe të kësaj analize;

Shqipëria: Një Model i Rezistencës

Në të kundërt, Shqipëria qëndron si një rast unik i rezistencës. Siç vëren Šormaz, ndikimi i Rusisë në vend është “aktualisht në nivelin më të ulët” për shkak të orientimit të qartë dhe të qëndrueshëm pro-perëndimor të Tiranës. Shqipëria, anëtare e

NATO-s që nga viti 2009 dhe kandidate për anëtarësim në BE, ka përparuar me shpejtësi në negociatat me Brukselin – duke tejkaluar progresin shtatëvjeçar të Serbisë në vetëm shtatë muaj.

Kisha Ortodokse Shqiptare, e lidhur me botën ortodokse greke dhe jo me Patriarkatin Ruse, është një faktor tjetër që kufizon pikat e hyrjes fetare dhe kulturore të Moskës. Šormaz argumenton se kjo është “prova më e fortë se Kisha Ruse funksionon si një zgjatim i regjimit kriminal të Kremlinit”.

Edhe në fushën dixhitale, Shqipëria është treguar e qëndrueshme. Megjithatë një sulm i madh kibernetik me origjinë nga Irani shënjestroi vendin pasi mbështeti Ukrainën dhe sanksionet e BE-së kundër Rusisë, ndikimi i drejtpërdrejtë rus ka qenë i papërfillshëm deri më

tani. Operacionet e propagandës dhe dezinformimit janë përpjekur të depërtojnë, por me sukses të kufizuar.

“Shqipëria është shembulli më i mirë në Evropën Juglindore që tregon se sa e rëndësishme është të distancohesh nga Moska nëse dëshiron paqe, liri dhe përparim ekonomik – në fakt, është një shembull edhe më i mirë se Kroacia”, shkruan Šormaz.

Kosova: Leva e Moskës mbi Beogradin

Një nga mjetet më strategjike të Rusisë në rajon mbetet statusi i pazgjidhur i Kosovës. Duke kundërshtuar me vendosmëri pavarësinë e Kosovës në OKB, Moska vazhdon të ndikojë në politikën dhe opinionin publik serb. Ndërsa Rusisë i mungon ndikimi i drejtpërdrejtë shoqëror në Kosovë, mbështetja e saj politike për fraksionet ekstremiste serbe në veri e mban rajonin në tension të vazhdueshëm.

Šormaz thekson paralelet e nxjerra nga propaganda ruse midis gjendjes së supozuar të serbëve në Kosovë dhe asaj të rusëve në Donbas – duke thirrur për “denazifikim” dhe duke akuzuar Perëndimin për komplotimin e pushtimit të tokave serbe.

Një zhvillim veçanërisht shqetësues ishte sulmi terrorist i shtatorit 2023 në Banjska, i udhëhequr nga Milan Radoičić, një figurë kontraverse me lidhje të supozuara me qeverinë serbe dhe rrjetet pro-ruse. Ndërsa Šormaz pohon se Rusia ka të ngjarë të ketë luajtur vetëm një rol këshillues, ai sugjeron se operacioni është orkestruar nga Presidenti serb Aleksandar Vučić – një pretendim që, thotë ai, pret shqyrtim ligjor në Prishtinë.

Maqedonia e Veriut: Një fushë beteje për ndikim

Përpjekjet e Rusisë në Maqedoninë e Veriut kanë qenë më të dukshme, por në fund të fundit të kufizuara, falë anëtarësimit të vendit në NATO që nga viti 2020 dhe progresit gradual drejt BE-së. Kremli kundërshtoi fuqimisht Marrëveshjen e Prespës dhe pranimin e Maqedonisë së Veriut në NATO, duke punuar në mënyrë aktive për të minuar këto përpjekje përmes partive pro-ruse dhe dezinformimit.

Sipas Šormaz, një përpjekje e dështuar për grusht shteti në prill 2019, gjatë së cilës kryeministri i atëhershëm Zoran Zaev i shpëtoi mezi vrasjes, mbante gjurmët e inteligjencës ruse dhe serbe. Raportet nga shërbimet e sigurisë maqedonase madje e përmendin Miroslav Lazanskin, një gazetar serb të shndërruar në ambasador në Moskë, si një figurë me interes.

Megjithatë kthimi i fundit politik i partisë pro-ruse VMRO-DPMNE ngre shqetësime, vendi ka forcuar rezistencën e tij ndaj ndikimit rus – si në nivel institucional ashtu edhe shoqëror.

Ndarja e shqiptarëve |nga Perëndimi

Në të gjithë rajonin, operacionet ruse përballen me pengesën më të madhe në komunitetet etnike shqiptare, të cilat mbeten kryesisht pro-perëndimore. Nga Tirana në Prishtinë e deri në Tetovë, ka pak simpati për narrativat ruse. Megjithatë, Šormaz paralajmëron se Moska nuk është dorëzuar: po bëhen përpjekje për të mbjellë dyshime, për të dobësuar besimin në NATO dhe BE, dhe për t'i portretizuar Shqipërinë dhe Kosovën si kukulla perëndimore.

Megjithatë, Shqipëria mbetet një kundërshtues i gjeostrategjik: provë se integrimi euroatlantik, transparenca dhe institucionet e forta civile janë antidoti më i mirë ndaj ndikimit gërryes të Moskës.

*Rreth Autorit:

Dragan Šormaz është politikan dhe analist i çështjeve të sigurisë nga Serbia, i cili ka qenë deputet në Kuvendin Kombëtar të Serbisë në periudhën 2001–2022. Ai është i njohur për qëndrimin e tij në mbështetje të integritetit euroatlantik të vendit.

EKSKLUZIVE

Ambasadori dhe shkrimtari kroat Zlatko Kramarić: Trashëgimia e Titos dhe sfidat e Ballkanit në rendin e ri botëror

Intervistë ekskluzive për Argumentum.al me SH.T.Z. Zlatko Kramarić, Ambasador i Republikës së Kroacisë në Shqipëri dhe Autor i librit "Edhe pas Titos – Tito"

Nga MARJANA DODA

Në një kohë kur Ballkani përballlet me tensione të reja politike, kthim të diskurseve nacionaliste dhe një sfond gjeopolitik gjithnjë e më të fragmentuar, vjen libri më i ri i autorit dhe diplomatit kroat Zlatko Kramarić, me titullin provokues Dhe pas Titos – Tito. Libri nuk është një biografi e diktatorit jugosllav, por një analizë e thellë politike mbi mënyrën se si trashëgimia autoritare ka vazhduar të dominojë jetën publike edhe pas rënies së regjimeve totalitare në Ballkan.

Në këtë intervistë ekskluzive për Argumentum.al, Kramarić reflekton mbi "Titoizmin pa Titon" dhe konceptin paralel të "Enverizmit pa Enverin", mbi kulturën politike të liderit të pazëvendësueshëm dhe mbi rrezikun e rikthimit të formave të autoritarizmit nën petkun e demokracisë. Ai analizon edhe sfidat e mëdha të rajonit në kuadër të një rendi të ri botëror, ku fuqitë e mëdha rikthejnë interesat në Ballkan.

Me qartësinë e një intelektuali dhe ndjeshmërinë e një diplomati të angazhuar për të ardhmen e rajonit, Kramarić u përgjigjet

pyetjeve që lidhen jo vetëm me të kaluarën, por edhe me të ardhmen e mundshme të Ballkanit Perëndimor.

Sipas Kramarić, titulli i librit është qëllimisht provokues dhe shumëkuptimësh. "Nuk është një libër për Titon si figurë historike, por për titoizmin pa Titon – për ato sjellje politike dhe mentalitete që mbijetuan edhe pas rrëzimit të sistemit komunist. E njëjta gjë mund të thuhet edhe për enverizmin pa Enverin në Shqipëri."

Për Kramarić, përvoja shqiptare e izolimit ekstrem dhe diktaturës totale, ndonëse unike, nuk e për-

jashton Shqipërinë nga fenomenet e zakonshme të rajonit. Përkundrazi, ai sheh ngjashmëri të thella mes Shqipërisë dhe Kroacisë post-komuniste: mungesë besimi te institucionet, personalizim i pushtetit dhe prirje për t'i dhënë përparësi liderëve karizmatikë mbi sistemet demokratike.

"Po, ende ekziston një kulturë politike në Ballkan që e sheh liderin si të pazëvendësueshëm," thekson ai. "Kjo është trashëgimi e sistemeve autoritare të së kaluarës – nga monarkitë, te diktaturat dhe regjimet njëpartiake. Demokracia në këtë rajon është

Përvoja shqiptare e izo-limit ekstrem dhe diktaturës totale, ndonëse unike, nuk e përjash-ton Shqipërinë nga fenomenet e zakonshme të rajonit. Përkundrazi, ai sheh ngjashmëri të thella mes Shqipërisë dhe Kroacisë post-komuniste: mungesë besimi te institucionet, personalizim i pushtetit dhe prirje për t'i dhënë përparësi liderëve karizmatikë mbi sistemet demokratike.

“Po, ende ekziston një kulturë politike në Ballkan që e sheh liderin si të pazëvendësueshëm,” thekson ai. “Kjo është trashëgimi e sistemeve autoritare të së kaluarës – nga monarkitë, te diktaturat dhe regjimet njëpartiake. Demokracia në këtë rajon është ende e brishtë, me rrënjë të cekëta dhe e ekspozuar ndaj manipulimeve populiste apo mediatike.”

ende e brishtë, me rrënjë të cekëta dhe e ekspozuar ndaj manipulimeve populiste apo mediatike.”

Kramarić nuk e ndalon kritikën vetëm te rajoni. Ai e lidh situatën e Ballkanit me prirjet globale drejt populizmit dhe rritjes së regjimeve hibride, që përdorin gjuhën demokratike por i përmbahen praktikave autoritare. “Fenomeni nuk është thjesht një ‘sëmundje ballkanike’ – ai është pjesë e një krize globale të demokracisë.”

Në këtë kuadër, ai paralajmëron

se Ballkani Perëndimor është gjithnjë e më shumë në rrezik të bëhet sërish një zonë përplasjesh mes fuqive të mëdha. “Interesi i shtuar i Rusisë, ndikimi i Kinës, dhe dobësia e përgjigjes europiane po krijojnë një terren të rrezikshëm – veçanërisht për Kosovën dhe Bosnjën, ku kërcënimet nga Serbia mbeten të vazhdueshme,” thotë ai.

Edhe pse kritikën e tij janë të forta dhe analiza shpeshherë pesimiste, Kramarić nuk heq dorë nga shpresa. “E kaluara në Ballkan nuk është thjesht histo-

ri – ajo përdoret sot si justifikim politik. Por kjo nuk do të thotë që demokracia është e paarritshme. Është e vështirë, kërkon durim dhe vullnet për të parë përtej miteve.”

Për lexuesin shqiptar, Edhe Pas Titos – Tito është një ftesë për reflektim të thellë. “Nuk kam dashur të jap përgjigje, por të ngre pyetje. Pyetje të pakëndshme ndoshta – për pushtetin, historinë, kujtesën dhe heshtjet që zgjasin më shumë se diktaturat,” thekson Ambasadori dhe shkrimtari kroat Zlatko Kramarić.

KANCELARI MERZ E “KALOI PROVIMIN”!

Çmenduri politike! 5 për qind ose ndryshe mësoni rusisht! Lindja e Zjarhtë!

REAL POLITIK NR. 109 | 1 – 16 QERSHOR 2025 | EKSLUZIVE PËR ARGUMENTUM

Komente “flash” mbi 4 ngjarjet kryesore diplomatike, shkurt dhe shqip, vetëm me 1000 fjalë nga analisti i njohur

DR. JORGJI KOTE *GRAND MASTER*

1.

Kancelari Merz e “kaloi provimin”! Mund të tingëllojë eçuditshme, por takimi i Kancelarit gjerman Friedrich Merz më 6 Qershor në Shtëpinë e Bardhë me Presidentin Trump ishte vërtet test i madh shkollor politik! Si ish diplomat në Berlin dhe falë gjermanishtes, ndoqa stresin, emisionet dhe pikpyetjet e shumta lidhur me përgatitjet paraprake të “Studentit Merz” në muajin e parë si Kancelar përballë “Profesorit” të tij President të paparishikueshëm Trump: Përpara fluturimit në Uashington, Merz telefonoi homologët britanikë, francezë, italianë, dhe Presidentin Zelenski pas takimit scandaloz më 28 Shkurt në Zyrën Ovale për të dëgjuar sugjerimet e tyre taktike; ai bisedoi me psikologë dhe ekspertë të gjuhës së trupit, deri si ta thoshte sa më bukur dhe “Thank you”! Këshilltarët e tij më të afërt kaluan netë pa gjumë, duke vrarë mendjen për çdo situatë që mund të krijohet dhe si të dilej “pa u lagur”. Gjithashtu, Merz kishte me vete një garderobë me 16 kostume për t’i patur për çdo rast. Në fakt, Merz ishte me shumë fat për atë “provim”. Ditën e takimit

ishte njoftuar prishja e miqësisë së Trump me Elon Musk. Nga ana tjetër, gjesti i Trump për ta akomoduar Mercin në Shtëpinë Presidenciale “Blair” ishte mesazh dhe ogur i mirë për takimin në fjalë. Hyrja më e bukur në bisedën e tyre ishte padyshim zgjedhja domethënëse e dhuratës, akti origjinal gjerman i lindjes së gjyshit të Trump, Friedrich që në Amerikë e kishte kthyer në Frederik që e preku Trumpin.

Ashtu si Trump, Merz kishte punuar 10 vjet si afarist me firmë të njohur amerikane, çka Trump e çmon. Shto këtu dhe faktin që falë anglishtes së kënaqshme, dhe në shenjë mirësimi ndaj bashkëbiseduesit, Merz nuk mori

përkthyes. Trump e vlerësoi këtë, duke nënvizuar aksentin e këndshëm gjerman të anglishtes së Merz.

Kësisoj, dhe me “revolucionin” e tij në fushën e mbrojtjes, duke shpallur Gjermaninë si fuqia e ardhëshme më e madhe ushtarake në Europë dhe realizimin e objektivit prej 5 për qind të GDP-së për shpenzimet mbrojtëse, Merz e kishte siguruar pothuajse të kaluar testin.

Merz nuk bëri asnjë gabim; kjo dhe për faktin se gjatë 45 minutave të takimit, ai foli vetëm 4 minuta, për shkak të monologimit të vazhdueshëm të Trump. Merz e kaloi me finesë dhe ndërhyrjen pa takt të Trump për operacionin

e famshëm ushtarak të aleatëve në Normandi duke e quajtur “ditë të keqe për gjermanët”, me mirënjohje për SHBA-të që çliruan Gjermaninë dhe se ajo kishte në dorë dhe fundin e luftës në Ukrainë. Pranimi i ftesës për vizitën në Gjermani nga Trump ishte “qershiza mbi tortën” e takimit. Shkurt hesapi, Merz e “kaloi provimin” me notë pothuajse të shkëlqyer. Sa për përmbajtjen e bisedës, Ukrainën, Lindjen e Mesme, tarifatat doganore, ato pak rëndësi kishin në atë takim. Përcaktuese ishte forma, që Merz doli i nderuar, duke shmangur çdo incident, duke e mbajtur mirë të paktën dhe për ca kohë me Trumpin. Gjithsesi, ekspertët paralajmërojnë Kancelarin Merz se herën tjetër duhet të takohet me Trump jo më për të marrë një “dëftesë pjekurie” por me përmbajtje dhe arritje të dukshme; mirëpo, kjo kërkon një Gjermani shumë më të fortë ekonomikisht, politikisht dhe ushtarakisht.

2.

Çmenduri politike është kjo që po ndodh në Prishtinën zyrtare. Edhe raundi i 32 për zgjedhjen e Kryetarit të Kuvendit dështoi. Pa asnjë shans dhe perspektivë, vetëm inat, “tërheqje litari” dhe skenarë jashtë realitetit. Më parë këtë e kemi quajtur “turp politik” por tani kjo është çmenduri politike. Dhe ndodh tamam kur Kosova po kërkon të hyjë në KiE, të çelë negociatat me BE-në, etj. Kur duket se i mungojnë elementët jetikë të vlerave dhe parimeve Euro-Atlantike – fryma e tolerancës, lëshimit, kompromisit dhe konsensusit mbarëpartiak. Mirëpo pa këto komponentë, të tjerat janë “pesë me hiç”. Padyshim që fajtori kryesor është shumica parlamentare, e cila këmbëngul “më keq se mushka”

për kandidaturën e saj. Kjo nuk ka ndodhur as në vendet më të prapambetura afrikane. Çfarë dhurate e bukur për Beogradin, për ta telendisur akoma më keq Prishtinën lidhur me njohjen, asociacionin, etj. Mendoni thonë ata nëpër botë, kur këta nuk zgjedhin dot kryetaren e Kuvendit, si mund të merremi vesh me ta? I rroftë Presidentes Osmani që po i bie botës kryq e tërthor botës, pa e kuptuar se të keqen më të madhe Kosova e ka nga brenda dhe pastaj nga jashtë!

Ndaj, ju lutemi, jipni fund kësaj maskarade të paparë politike!

3.

3. 5 për qind ose ndryshe mësoni rusisht! Ky ishte ultimatum i Sekretarit të Përgjithshëm i NATO-s, Mark Rutte dha në një takim në Londër më 5 Qershor dhe në Romë më 10 Qershor aleatëve të Aleancave të Aleancës dhe Ministrave të Jashtëm të Nismës Vajmar + . Duhet patjetër të realizohet kuota prej 5 për qind e GDP-së për NATO-n; ndryshe, paralajmëroi ai seriozisht, mund të keni shtet social dhe logjistikë moderne, por ama duhet të mësoni rusisht!. Duke iu referuar parashkimeve të besueshme mbi mundësinë e një sulmi rus dhe ndaj ndonjë vendi anëtar të NATO-s, kur të ketë mbaruar punë më Ukrainën. Ky ultimatum i drejtë i paraprin Samitit të NATO-s në Hagë më

24 – 25 Qershor dhe atij të BE-së më 30 Qershor.

4.

Lindja e Zjarrtë! Kështu mund të quhet tani Lindja e Mesme pas operacionit masiv që Izraeli ndërmori me shumë sukses dhe precizion natën e 12 Qershorit kundër lidërshpimit dhe bazave ushtarake e bërthamore të Iranit, me pasojat tashmë të njohura, përfshirë shkatërimin e centralit më të madh bërthamor të Nantanzit. Me pasojat të mëdha për të gjithë rajonin dhe botën dhe me rrezikun e përhapjes së flakëve të luftës akoma më gjerë.

Izraeli ishte në të drejtën e vet për vetëmbrojtje, kur dihet se Irani e ka shpallur botërisht objektivin për asgjësimin e shtetit të Izraelit. Tel Avivi shfrytëzoi dobësitë e Iranit pas disfatave të huthëve dhe Hisbulahut, shkatërrimit të mbrojtjes së tij ajrore vitin e kaluar, avancimit në prodhimin e bombës bërthamore dhe mungesës së perspektivës së bisedimeve amerikano- iraniane. Gjithsesi, tani kërkohet ndërhyrja e diplomacisë për të mos u përshkallëzuar më tej situata dhe flakët e luftës. Shqetësimi tjetër madhor lidhet me pasojat për Ukrainën, lufta dhe mbështetja ndaj të cilës po lihet në hije. Dhe kjo ka të ngjarë të ndodhi qysh tani me Samitin e G-7 në Kanada (14 – 16 Qershor) dhe në atë të NATO-s në Hagë më 24/25 Qershor.

SULMI AMERIKAN NDAJ IRANIT

Kryeministri Rama: Shqipëria mbështet përpjekjet e Trump kundër Iranit bërthamor

Kryeministri Edi Rama reagoi sot, pasi presidenti i Shteteve të Bashkuara të Amerikës, Donald Trump njoftoi se SHBA ka përfunduar sulmet ndaj tre objekteve bërthamore në Iran, përfshirë Fordow, Natanz dhe Esfahan.

Në një postim në platformën X, kreu i qeverisë shkruan se “ky nuk është thjesht një shtet tjetër bërthamor. As thjesht një diktaturë me ambicie bërthamore”.

Rama shprehet se “kjo është një teokraci, e armatosur me retorikë apokaliptike, e zhytur në vite të pafundme të etiketimit të kombeve të lira si “satanike” dhe thirrjes së hapur për shfarosjen e tyre”.

Kryeministri Rama nënvizon se “nga çdo aspekt, është një devijim i veçantë, ndryshe nga çdo shtet i armatosur me armë bërthamore,

pavarësisht sistemit politik”.

“Si një komb që doli nga humnera e një regjimi teokratik brutal, si një anëtar krenar i botës së lirë dhe si një partner strategjik i Shteteve të Bashkuara, Shqipëria mbështet fuqimisht përpjekjet e singerta të presidentit Trump për të parandaluar që regjimi teokratik në Teheran të pajiset ndonjëherë me armë bërthamore”, tha Rama.

Presidenti i SHBA-së, Donald Trump deklaroi gjatë një daljeje publike për mediet, se avionët amerikanë kishin sulmuar tre vende bërthamore në Iran, duke përfshirë Natanz, Esfahan dhe objektin e pasurimit të uraniumit në Fordow, që besohet gjerësisht të jetë një nga objektivat më të rëndësishme të Izraelit në konfliktin e tij të vazhdueshëm me Iranin.

“

“Si një komb që doli nga humnera e një regjimi teokratik brutal, si një anëtar krenar i botës së lirë dhe si një partner strategjik i Shteteve të Bashkuara, Shqipëria mbështet fuqimisht përpjekjet e singerta të presidentit Trump për të parandaluar që regjimi teokratik në Teheran të pajiset ndonjëherë me armë bërthamore”.

Parlamenti European miraton raportin për Shqipërinë

Komisioni i Punëve të Jashtme i Parlamentit Evropian ka vlerësuar angazhimin e palëkundur të Shqipërisë për anëtarësim në BE në një raport të miratuar sot.

“Eurodeputetët theksuan konsensusin e gjerë politik të Shqipërisë dhe mbështetjen e fortë publike për anëtarësim në BE, së bashku me përputhjen e plotë me politikën e jashtme dhe të sigurisë të BE-së”, sipas një raporti të miratuar nga Komisioni i Punëve të Jashtme me 57 vota pro dhe 11 kundër, me 6 abstenime.

Nevojë urgjente për thellimin e reformave

Ndërsa mirëpresin qëllimin e Shqipërisë për të përfunduar bisedimet e anëtarësimit deri në vitin 2027 dhe progresin e bërë tashmë, eurodeputetët theksojnë nevojën urgjente për të intensifikuar reformat.

Prioritetet kryesore përfshijnë forcimin e pavarësisë gjyqësore, luftimin e korrupsionit dhe krimin e organizuar, si dhe mbrojtjen e të drejtave themelore. Rritja e pluralizmit dhe transparencës së medias mbetet thelbësore për të ndërtuar besimin e publikut.

Dialogu politik dhe kundërshtimi i ndërhyrjeve të jashtme

Raporti vëren polarizimin e vazhdueshëm politik të shënuar nga retorika konfrontuese dhe bën thirrje për një dialog politik më konstruktiv dhe gjithëpërfshirës. Eurodeputetët shprehin shqetësim serioz për ndikimin e huaj keqdashës, veçanërisht nga burime të lidhura me Kremlinin, që kërcënon institucionet demokratike të Shqipërisë dhe ambiciet e anëtarësimit në BE.

Ata bëjnë thirrje për një qëndrueshmëri më të madhe institucionale ndaj abuzimeve me

financimin politik, manipulimit të medias dhe kërcënimeve kibernetike.

Mbështetje përmes iniciativave të BE-së

Eurodeputetët mirëpresin Programin e ri të Instrumentit për Reformë dhe Rritje prej 922 milionë eurosh të dedikuar për Ballkanin Perëndimor, i cili do të mbështesë Axhendën e Reformave të Shqipërisë sapo të përmushen kushtet.

Hapja e zyrës së kontaktit (Antenna Office) të Parlamentit Evropian në Tiranë shihet si një hap jetësor për të forcuar lidhjet midis BE-së, institucioneve lokale dhe partnerëve të shoqërisë civile nga i gjithë rajoni i Ballkanit Perëndimor.

Procesi zgjedhor dhe reformat në drejtësi

Raporti pasqyron zgjedhjet parlamentare të majit 2025, duke i përshkruar ato si konkurruese, por të zhvilluara në një mjedis shumë të polarizuar, me shqetësime mbi përdorimin e burimeve administrative. Eurodeputetët u bëjnë thirrje partive politike shqiptare të angazhohen për reforma gjithëpërfshirëse zgjedhore në përputhje me rekomandimet e OSBE/ODIHR dhe Komisionit të Venedikut.

Progresi i bërë me reformat gjyqësore dhe hetimet për korrupsionin e nivelit të lartë janë të mirëpritura, megjithëse ndërhyrja politike mbetet një sfidë.

Eurodeputetët bëjnë thirrje për përpjekje të vazhdueshme për të mbrojtur pavarësinë gjyqësore dhe për të rritur llogaridhënien.

“Shqipëria mund të quhet me krenari një ‘kandidate kryesore’ midis kandidatëve për anëtarësim në BE. Pjesërisht për shkak të mbështetjes së gjerë nga popullsia shqiptare. Por ne nuk jemi ende në vijën e finishit”, tha raportuesi Andreas Schieder (S&D, AT)

“Është thelbësore të vazhdojmë në këtë rrugë me të njëjtin ritëm dhe përkushtim, duke luftuar korrupsionin dhe duke forcuar shtetin e së drejtës. Duhet të ketë një theks të qartë në zgjerimin e modelit ekonomik, krijimin e vendeve të punës dhe përmirësimin e modelit të mirëqenies sociale, si dhe në një reformë zgjedhore gjithëpërfshirëse”, shtoi ai.

Hapat e mëtejshëm

Raporti do të paraqitet për votim në një seancë plenare të ardhshme të Parlamentit Evropian. Parlamenti Evropian ka përsëritur se Shqipëria ka bërë përparim të dukshëm, por duhet të vazhdojë reformat për të përmbyshur kriteret e anëtarësimit deri në vitin 2030.

Kush fitoi dhe kush humbi në luftën 12-ditore mes Iranit dhe Izraelit?

Pas 12 ditësh lufte intensive mes Iranit dhe Izraelit, një konflikt i ndezur me ritëm të shpejtë dhe i rrezikshëm për stabilitetin e gjithë Lindjes së Mesme, palët ranë dakord për një armëpushim të brishtë, të ndërmjetësuar nga Presidenti amerikan Donald Trump. Përfshirja direkte e Shteteve të Bashkuara dhe sulmet ajrore ndaj objekteve bërthamore iraniane rritën ndjeshëm rrezikun për një përshkallëzim rajonal, veçanërisht pasi Irani sulmoi bazën ajrore amerikane në Katar, duke detyruar disa vende të Gjirit të mbyllin hapësirat e tyre ajrore.

Pavarësisht këtij tensioni ekstrem dhe dëmeve të mëdha, të tre aktorët kryesorë – SHBA, Izraeli dhe Irani – kanë shpallur fitoren në mënyrën e tyre. Por në realitet, ky konflikt nuk ka prodhuar fitues të vërtetë, përveçse përkohësisht në aspektin politik. Ajo që mbetet pas, janë pasoja të rënda njerëzore dhe dëme të konsiderueshme materiale, të cilat tregojnë se pa një zgjidhje të qën-

drueshme dhe gjithëpërfshirëse, çdo armëpushim do të jetë vetëm një pauzë përpara shpërthimit të radhës.

Izraeli pretendon fitore për eliminimin e kërcënimit bërthamor dhe balistik

Sipas deklaratës më të fundit nga zyra e Netanyahu, Forcat e Mbrojtjes të Izraelit (IDF) “kontrolluan qiellin e Teheranit” teksa realizonin qëllimin e tyre – eliminimin e kërcënimeve nga armët bërthamore dhe raketat balistike.

Fitorja më e madhe për Izraelin gjatë këtyre 12 ditëve ishte përfshirja e SHBA-së në luftë dhe goditjet ndaj Iranit – një objektiv që Netanyahu e kishte kërkuar për më shumë se tre dekada.

Pak ditë para sulmeve amerikane ndaj Iranit, Sekretari i Shtetit Marco Rubio deklaroi se Izraeli po vepronte “i vetëm” dhe se SHBA nuk ishte përfshirë në Operacionin Luanin që Ngrihet. Një javë më vonë, SHBA, nën drejtimin e Trumpit, tregoi se do të

vazhdojë të qëndrojë në krah të Izraelit.

Një tjetër “fitore” për Izraelin ishte zhvendosja e vëmendjes nga krimet e luftës në Rripin e Gazës, ku çdo ditë vriten të paktën 30 persona pranë pikave të ndihmave humanitare ndërkohë që presin për ushqim dhe ndihma bazë.

SHBA dhe Trump vetëshpallën “paqebërës”

SHBA, nën drejtimin e Donald Trump, pretendon se qëndroi jashtë sulmeve të Izraelit ndaj Iranit derisa “iu sos durimi” dhe u përfshi, duke rritur ndjeshëm tensionet në Lindjen e Mesme. SHBA kreu një manovër mashtruese duke stacionuar disa bombardues B-2 në Guam për të bërë që bota të mendojë se po përgatitej për sulm, ndërkohë që në heshtje kreu goditjet ndaj Iranit. Në një fjalim nga Shtëpia e Bardhë, Trump e quajti Iranin “ngacmuesi i Lindjes së Mesme” dhe paralajmëroi se sulmet e ardhshme do të jenë “më të mëdha

dhe më të lehta për t'u realizuar". Trump gjithashtu pretendoi dëme të mëdha në objektet bërthamore të Iranit, veçanërisht në uzinën bërthamore Fordow. Megjithatë, ekspertët vazhdojnë të dyshojnë nëse Irani ka arritur të ruajë furnizimet e tij bërthamore dhe të mashtrojë Uashingtonin.

Pas sulmit, Trump u përball me protesta masive, tallje në rrjete sociale dhe disa senatorë që kërkuan nisjen e procedurave për shkarkimin e tij për një "akt jokushtetues" që rrezikoi stabilitetin gjeopolitik të botës.

Edhe pse Irani sulmoi bazat amerikane në Katar dhe Irak, SHBA nuk mund të rrezikonte thellimin e konfliktit. Disa orë pas sulmit, u zbulua se Irani e kishte informuar Katarin paraprakisht për sulmin, duke bërë që SHBA të evakuonte personelin nga baza. Prandaj, sulmi ndaj bazës ajrore Al Udeid u kthye në një situatë "fitore për të dyja palët" – Irani tregoi forcë, SHBA nuk humbi asnjë personel. Pas kësaj, Trump u shfaq si "paqebërës" dhe shpalli armëpushimin.

Irani shpall fitore për dënimin e "regjimit sionist"

Irani, edhe pse duket se ka pësuar dëmet më të mëdha, gjithashtu ka shpallur fitore në këtë luftë 12-ditore. Ndërsa udhëheqësi suprem, Ayatollah Ali Khamenei, qëndronte i fshehur në një bunker, Irani vazhdoi kundërsulmet duke shkaktuar dëme të konsiderueshme në Izrael.

Irani, i cili nuk ka nisur ndonjë luftë për gati 300 vjet, por njihet për mbështetjen e grupeve militante si pjesë e "Boshtit të Rezistencës", veproi në mënyrë të kontrolluar, sidomos pasi SHBA goditi tre nga objektet e tij bërthamore.

Ndërsa SHBA dhe Izraeli pretendojnë se kanë dëmtuar rëndë

Sytë e botës tani duhet të kthehen sërish nga Gaza, aty ku po zhvillohet një nga tragjeditë më të gjata dhe më të shpërfillura të kohës sonë.

Lufta atje duhet jo vetëm të marrë fund, por të pasohet me një zgjidhje të menjëhershme dhe të drejtë për popullin palestinez. Pa një zgjidhje reale për Palestinën dhe të drejtat e palestinezëve, paqja e vërtetë në Lindjen e Mesme do të mbetet një iluzion.

programin bërthamor të Iranit, në të vërtetë Irani mund të mos ketë humbur shumë, pavarësisht dëmeve në objektet dhe vrasjes së shkencëtarëve bërthamorë nga Mossad.

Duke parë luftën në Ukrainë, Gazë dhe në kontinentin afrikan, bota nuk mund të përballojë një tjetër konflikt të madh – veçanërisht me përfshirjen e SHBA-së – dhe Irani e kuptoi këtë.

Prandaj, jo vetëm që Irani dha një njoftim paraprak përpara sulmit ndaj bazës amerikane, por gjithashtu pranoi propozimin për armëpushim pasi fillimisht e kishte mohuar.

Edhe pas sulmeve nga SHBA, paralajmërimi i Khameneit u përqendrua tek Izraeli – armik historik për Republikën Islamike që prej krijimit të tij. Prandaj, Irani vazhdoi të lëshonte raketa ndaj Izraelit "deri në minutën e fundit" para hyrjes në fuqi të armëpushimit

Armëpushimi në fuqi, por tensionet mbeten

Armëpushimi është përshëndetur nga të gjithë, por realiteti është se kjo marrëveshje është shumë e brishtë. Pavarësisht kësaj, Trump tani duhet të punojë për rikthimin e marrëveshjes bërthamore me Iranin në tryezë. Për më tepër, Izraeli vazhdon të jetë në luftë me Hamasin, ndërkohë që lufta në Gazë po hyn në vitin e saj të tretë. Po ashtu, tensionet me Libanin janë në rritje – një sulm ajror izraelit të martën, pak pas armëpushimit me Iranin, vrau një person në rajonin jugor të Libanit.

Ndërkohë që armëpushimi mes Iranit dhe Izraelit ka ndalur përkohësisht një përshkallëzim të rrezikshëm, është e qartë se Lindja e Mesme ka nevojë për zgjidhje të qëndrueshme dhe afatgjata, jo për marrëveshje të brishta që mund të thyhen në çdo moment. Rajoni mbetet një vatër tensioni të përherëshëm, ku çdo incident mund të ndezë flakët e një konflikti të ri.

Sytë e botës tani duhet të kthehen sërish nga Gaza, aty ku po zhvillohet një nga tragjeditë më të gjata dhe më të shpërfillura të kohës sonë. Lufta atje duhet jo vetëm të marrë fund, por të pasohet me një zgjidhje të menjëhershme dhe të drejtë për popullin palestinez. Pa një zgjidhje reale për Palestinën dhe të drejtat e palestinezëve, paqja e vërtetë në Lindjen e Mesme do të mbetet një iluzion.

Ndërkohë, kjo përplasje mes fuqive të mëdha ndodhi vetëm në gjashtëmujorin e parë të mandatit të dytë të Donald Trump si president i SHBA-së. Prandaj, priten zhvillime të mëdha në arenën globale, dhe si gjithmonë, Lindja e Mesme do të mbetet një pikë kyçe për paqen apo për përplasjen.

Dear readers and followers of Argumentum.al

On the third anniversary of the founding of the online media Argumentum.al, now it comes in the version of a monthly magazine which you can browse online from April 2022.

This monthly publication offers a clear combination of news on Albania, the Western Balkans and the world, as well as opinions and analyses of events taking place during the month.

Thanking each of you for your attention and trust in our media, we promise that we will continue to publish objective analysis on key developments in the country, region, Europe and the world.

Argumentum.al strives to be an authoritative source of journalism with analyses and comments on international relations, world politics and a wide range of issues of global importance by publishing exclusive materials. This is done thanks to the contribution of some of the well-known names of Albanian politics and journalism and other local and foreign collaborators. At the same time, Argumentum.al is open for comments and opinions by its readers.

Read on domestic and international issues in the magazine Argumentum.al free of charge in Albanian and English!

“Argumentum”, an intellectual process...

The NATO Summit in 2027 will be held in Tirana

Tirana will host the NATO Summit in 2027, Albanian Prime Minister Edi Rama has confirmed.

“The NATO Summit has unanimously decided to organize it in Tirana in 2027,” Rama wrote on social media following the summit held in The Hague, Netherlands. The official Albanian delegation to the NATO Summit in The Hague was led by Prime Minister Rama.

Rama had previously announced that Tirana would be the host city for the NATO Summit in 2027.

Leaders of NATO member states gathered in The Hague on June 24–25 for a critical summit, dominated by debates over increasing defense spending and Ukraine’s request for membership.

Summit G 6+1! The historic Summit and Trump show! Zelensky loses 0:2! Winners and losers of the 12 day war!

REAL POLITIK FLASH NO. 90 | 17 – 30 JUNE 2025 | EXCLUSIVELY FOR ARGUMENTUM

With “flash” comments on 4 major events in only 1000 words by the prominent analyst

DR. JORGJI KOTE *GRAND MASTER*

1.

Summit G 6+1 Otherwise it is the Summit of the Seven most developed and democratic states founded 5 decades ago that was held in Canada on 15/16 June.

However, from the Summit held again in Canada in 2018, when President Trump did not sign its Final Declaration, they started to label it Summit G 6 + 1. This was also confirmed in the latest Summit held back there on 15 – 16 June amidst the greatest political, public, diplomatic and media interest, due to the well-known issues crying out for solution. Quite unexpectedly, after the family photo, President Trump announced that he was leaving before discussions started. Without offering any explanation except for “important affairs” but apparently it was the dynamics of the situation in the Middle East. It is self-understood that in his absence, everything else was useless and the rest of the leaders spent their time with interviews and visiting the country’s attraction in the lofty mountains up there. Therefore, this Summit is now called Summit G 6 + 1.

2.

The historic Summit and Trump show! Yes, the NATO Summit in the Hague on 24/25 June was indeed historic, for there they agreed to increase the defence spending for NATO from 2 to 5 per cent until the year 2035. A gigandic step and momentum in each and every aspect, since this is quasi triple increase; realizing in this way the Europeanization of NATO, so that the European states would become independent in the face of growing Russian threats. For a more concrete idea, its suffice to mention that for Germany this 5 per cent means 225 Billion Euros or half of the federal budget for 2024! An exceptional social and economic burden, which has prokoked tremours in the EU governments. However, as

Mark Rutte did also tell to the British, without this major step, you may have a social state and modern infrastructure, but you will have to learn Russian. Meanwhile this is also the fulfilment of Trump’s ultimative demand and the unnegotiable condition for the implementation by the USA of Article 5 of NATO on the collective defence in case of an armed Russian attack.

Meanwhile, the next major concern of NATO leaders was that President Trump would feel quite comfortable, not be frustrated and disappointed, so that he could stay to the end of the Summit and not leave earlier as he did in Canada.

Given the above-mentioned political concern and to avoid any inconvenience or political row, the summit was reduced from three days to only 24 hours;

with only one plenary session not longer than 250 minutes. Only with two panels devoted to military spending and on military infrastructure. With only one official dinner hosted by the King of the Netherlands, who did also invite President Trump to spend the night in their private luxurious residence and the next morning have breakfast together. And Trump held his much awaited speech on 25 June.

Likewise, the Final Declaration contained only 5 paragraphs from 90 and 40 paragraphs of the same declaration of the Summit in Vilnius and in Washington last year. The NATO Secretary General Mark Rutte justified this saying that it is no necessary to repeat the previous declarations.

This declaration did also avoid mentioning the Russian aggression against Ukraine, passing with a simple sentence on the continued assistance to Ukraine. Unlike the Washington Summit, President Zelenski was a side visitor and not a central figure as in Washington last summit. True, he did attend the Rolyal dinner and met with President Trump but yet without any highlight. Now, all these acts, facts, actors and factors of the “charm offensive and diplomacy” contributed to the good humor of President Trump and the Summit became a true Trump Show. Although there were critical remarks that instead of showing emancipation there, the EU leaders displayed vassalism and humiliation, there was no other

Winner is also the doctrine of the balance of powers and division of the world in zones of influence. This is why China and Russia did not make much noise against the USA, since now the Middle East is broadly considered as an important area of US influence. Russia should be satisfied with Europe and China with the Pacific Area. This is how these three world powers intend to divide and rule the world from now on.

way out to avoid the worst; for even the smallest incident with President Trump would have practically marked the end of NATO.

3.

Zelenski loses 0:2: This would be result if the NATO and EU Summit on 24 – 27 June was a sport match. In the first Zelenski suffered the first prewarned defeat even though he was not to blame for that. But what was not expected was the “goal” against him in the EU Summit in Brussels on 27 June, when Slovakia vetoed the 18th Package of sanctions against Russia. It would have been a great encouragement for Ukraine and Zelenski and a new hard blow against Russia that actually is advancing with moderate but continuous rates the front lines. This is why the score 2 : 0 against Ukraine is very serious and with much more negative effects than a sport match. Be-

cause in sport one can take the revanche easier and quicker, whereas in geopolitics and in the frontline it totally different.

4.

Winners and losers of the 12 day war!! It goes beyond doubt that the greatest winners of the 12 day long war Israel – Iran are the USA, President Trump and Israel with Prime Minister Netanyahu. The surprise efficient attacks, the “chirurgical” precision and the brilliant military performance avoiding civil victims and innocents were indeed fascinating. Albet their propaganda, the greatest loser is Iran and Mullahs with its “reserve” armies, the Huths and Hisbullah. But a loser is also Palestine and its cause, for without its role and presence it is hard or even impossible to imagine genuine peace there. Another loser is also Ukraine, since now the attention and military support of the USA will pass to the Middle East. Great loser is also the existing World Order based on the force of law, which during this 12 day war was replaced with the law of force. Winner is also the doctrine of the balance of powers and division of the world in zones of influence. This is why China and Russia did not make much noise against the USA, since now the Middle East is broadly considered as an important area of US influence. Russia should be satisfied with Europe and China with the Pacific Area. This is how these three world powers intend to divide and rule the world from now on.

AZERBAIJAN DISMISSES CLAIMS OF INVOLVEMENT IN ISRAEL-IRAN CONFLICT

By ANAR HUSEYNOV

AMBASSADOR OF AZERBAIJAN TO ALBANIA

The Government of Azerbaijan has firmly rejected allegations disseminated by Iranian media outlets and amplified by Iran's ambassador in Yerevan, Armenia claiming Azerbaijani assistance or involvement in the recent escalation between Iran and Israel. These provocative claims are baseless, politically motivated, and aim to tarnish Azerbaijan's international image amid regional tensions. The rumors surfaced following the latest military exchange between Iran and Israel earlier this month, in which Tehran faced significant drone and missile attacks. Pro-government media in Iran, alongside senior officials such as the Iranian ambassador to Armenia, made unfounded insinuations that Azerbaijan had provided logistical, namely the incursion of Israeli drones from Azerbaijan, or intelligence support to Israel in the operation. In response, the Ministry of Foreign Affairs of Azerbaijan issued a strong statement denying any involvement in the conflict. "These claims undermine the relations between Azerbaijan and Iran that is based on mutual respect for each other's territorial integrity and sovereignty, and non-interference in the domestic affairs. The Republic of Azerbaijan categorically refutes allegations that its airspace or territory was used by any state to conduct military operations against the neighbor-

ing Islamic Republic of Iran or any other country. Such claims are baseless and lack any credible evidence," said Aykhan Hajizada, MFA Spokesperson, in an official briefing.

Azerbaijan has emphasized that its foreign policy is based on principles of non-interference, regional cooperation, and respect for the sovereignty of all states. Baku reiterated that it has consistently advocated for peaceful resolution of conflicts and has no interest in entangling itself in hostilities that do not serve its national interests or regional stability.

One of the central pillars of Azerbaijan's foreign policy since regaining independence has been fostering good-neighborly and mutually beneficial relations with all of its neighbors, including the Islamic Republic of Iran. Baku has continuously expressed readiness to engage in open, equal, and constructive dialogue with Tehran on all bilateral and regional issues.

The recent wave of accusations should be seen within the con-

text of Iran's long-standing bias against Azerbaijan, particularly during periods of national significance and regional sensitivity. For nearly three decades, Iran maintained a conspicuously pro-Armenian stance during the occupation of Azerbaijani territories by Armenia. Despite international recognition of Azerbaijan's territorial integrity, including UN Security Council resolutions demanding the immediate withdrawal of Armenian forces, Tehran maintained close political, economic, energy, and transportation ties with Yerevan—largely ignoring the rights and plight of nearly one million Azerbaijani IDPs and refugees caused by Armenian occupation.

The 2020 Second Karabakh War further revealed Iran's contradictory behavior. Instead of supporting the rightful restoration of internationally recognized borders, Tehran again signaled its discomfort with Azerbaijan's military successes, often voicing concerns more aligned with Armenian interests than with justice or inter-

national law. Besides, during the war Iran unlike other regional countries provided transit corridor for military supplies to Armenia from third countries as well as contributing itself through political means and relevant provisions, including fuel deliveries to former separatist regime of Karabakh.

President Ilham Aliyev addressed this unfaithfulness in several speeches. “While Azerbaijan was liberating its own lands from occupation, certain neighbors not only failed to support us but openly supported the aggressor. History records who stood where when justice was being restored.” he said in a post-war address in December 2020.

We see a pattern—each time there is internal unrest or deterioration of relations with third countries, Tehran’s media machine or even officials find convenient nar-

ratives abroad, often targeting Azerbaijan without evidence.

As regional and global dynamics evolve, Azerbaijan continues to promote a vision of inclusive regional development, cross-border cooperation, and shared prosperity. In this regard, Baku has repeatedly called upon Iran to avoid fueling regional instability and to refrain from spreading disinformation that could undermine long-term neighborly relations. Azerbaijan’s position remains

clear: it did not participate in, support, or facilitate any military action against Iran. The unfounded claims by certain voices of our neighbor, as mentioned above, reflect a broader historical trend of Iran’s bias and double standards in the South Caucasus. So, we do hope that Tehran will adopt a more constructive and fact-based approach to its neighborhood policies, anchored in mutual respect, international law and focus on peace and cooperation.

“

The 2020 Second Karabakh War further revealed Iran’s contradictory behavior. Instead of supporting the rightful restoration of internationally recognized borders, Tehran again signaled its discomfort with Azerbaijan’s military successes, often voicing concerns more aligned with Armenian interests than with justice or international law.

Elite Purges: Internal Conflict or External Design?

By ISHMAEL KARDRYNI

Elite purges in authoritarian states are traditionally viewed as internal mechanisms of control: ruthless tools by which dictators consolidate power, eliminate dissent, and resolve factional disputes. However, history and contemporary events suggest a more complex interplay. These purges are not always endogenous phenomena; they are often instigated, influenced, or facilitated by external forces. The case of Albania under and after Enver Hoxha, and recent developments in Iran, highlight the blurred lines between

domestic intrigue and foreign intervention.

Albania’s history provides a powerful lens for understanding such strategies. Under Enver Hoxha, the country’s internal

purges were deeply entangled with its shifting foreign alliances. After breaking with the Soviet Union, Hoxha targeted the Soviet-educated elite, casting them as ideological threats. Later, as rela-

tions with Maoist China soured, Defense Minister Beqir Balluku was purged in 1974 under accusations of plotting a coup with Deng Xiaoping's moderates. Officially framed as a defense against foreign subversion, these actions reflected deeper geopolitical anxieties.

Some accounts suggest Greek intelligence played a role in exposing Soviet-backed conspiracies—perhaps inadvertently empowering Hoxha's campaign of internal repression. In 1962, Admiral Temo Sejko's execution followed similar claims of foreign entanglement, with Greece again cited as a source of intelligence for the Soviet conspiracy. Afraid of the Soviets, that shot down an airplane with Ramiz Alia's brother on board, Hoxha did not pursue the theory of the Soviet conspiracy. As he often did, he denounced the very Western secret services whose information he used, blaming them for the conspiracy.

Thus, external actors indirectly shaped the regime's repressive calculus and this pattern continued. In 1981, long-serving Prime Minister Mehmet Shehu, once Hoxha's heir apparent, was found dead—officially a suicide after being denounced as a "poly-agent" for Western and Eastern powers alike. The plausibility of such accusations aside, his fall aligned with the interests of foreign powers, particularly France and the U.S., who sought a softer post-Hoxha successor. Shehu's purge served both internal power consolidation and the preferences of external stakeholders.

After communism's collapse, the nature of purges changed, but their external dimensions re-

After communism's collapse, the nature of purges changed, but their external dimensions re-mained. In 1991, Sali Berisha led a technocratic faction that dismantled the old Politburo. While portrayed as democratic reform, it was in effect a foreign-backed elite replacement. Germany and the U.S., eager to integrate Albania into the Western bloc, supported this transition. Old-guard communists were imprisoned, but the action reflected global strategy as much as local reform.

mained. In 1991, Sali Berisha led a technocratic faction that dismantled the old Politburo. While portrayed as democratic reform, it was in effect a foreign-backed elite replacement. Germany and the U.S., eager to integrate Albania into the Western bloc, supported this transition. Old-guard communists were imprisoned, but the action reflected global strategy as much as local reform. In 1997, the pendulum swung again. Economic collapse triggered widespread unrest, and the Socialist Party—descendants of the old regime's technocrats—oust Berisha. He claimed foreign interference, especially from Greece, facilitated his fall. Whether true or not, the fram-

ing echoed earlier purges, where internal shifts masked international agendas.

These precedents are instructive for Iran's case. The Islamic Republic has long struggled with generational and ideological divides. If the regime resists internal reform, external actors may intervene—directly or indirectly—to reshape the elite. While covert and overt Israeli, UK, and U.S. operations have so far failed to induce a gradual or revolutionary regime change, the Israeli strikes may now serve as a purge by proxy, eliminating entrenched figures and military infrastructure associated with the old guard. These actions function not only as military campaigns but as tools of strategic attrition aimed at reshaping the regime from without.

Yet this strategy is not guaranteed to succeed. Civilian casualties and foreign aggression often strengthen nationalist sentiment and consolidate internal power. Thus, what commentators interpret as Tehran's restrained use of its anti-air missile arsenal in the aftermath of the June 13, 2025 attacks¹ may be part of a calculated response. In addition to preserving key defensive systems, Iran may be attempting to thwart regime-change narratives by projecting strategic patience, internal unity, and resistance to externally imposed fractures.

Whether internally initiated or externally induced, elite purges are not merely the outcome of domestic affairs. They also serve broader geopolitical designs. From Albania to Iran, the removal of ruling elites by decree, death, or foreign airstrike, are acts of statecraft in a global arena.

EXCLUSIVE: “EVEN AFTER TITO – TITO”

Ambassador Zlatko Kramarić on Authoritarian Legacies and Democracy's Future in the Balkans

Exclusive Interview for Argumentum.al with H.E. Mr. Zlatko Kramarić, Ambassador of the Republic of Croatia to Albania and Author of “Even After Tito – Tito”

In an exclusive interview with Argumentum.al, H.E. Mr. Zlatko Kramarić, the Ambassador of the Republic of Croatia to Albania, offers a sobering reflection on the political challenges that continue to shape the Western Balkans today. As the author of the recently published and widely debated book *Even After Tito – Tito*, Ambassador Kramarić delves into the persistent legacies of authoritarianism that survive long after the collapse of communist regimes and explore how these historical patterns continue to influence the region's fragile democracies.

Drawing parallels between the Croatian and Albanian experiences, Kramarić emphasizes that the region remains entangled in a political culture where centralized power, the cult of personality, and paternalistic governance prevail beneath a veneer of democratic institutions. “This is not merely a historical analysis,” he explains, “but a reflection on how old authoritarian mentalities adapt and persist in new political forms.” His reflections resonate strongly in Albania, where the shadow of Enver Hoxha's rigid dictatorship continues to influence political behavior and institutional mistrust.

Beyond the Balkans, Kramarić situates these regional dynamics within global trends of rising

populism and hybrid regimes that mimic democracy while eroding its foundations. He warns that the Western Balkans risk becoming a geopolitical flashpoint, with external powers exploiting internal divisions amid weak governance and stalled reforms.

“The new geopolitical era demands new strategies—strategies that can deliver real and lasting stability in the region through concrete actions, not just declarative commitments,” stresses Ambassador Zlatko Kramarić.

As a diplomat representing a country integrated into both the European Union and NATO, Ambassador Kramarić stresses Croatia's role as a proactive partner in supporting democratic consolidation and regional stability. “Our security and prosperity are interlinked with those of our neighbors,” he asserts, calling for genuine cooperation and support for meaningful reforms rather

than superficial gestures.

Despite his critical assessment, Kramarić's message remains hopeful. He challenges readers and leaders alike to embrace complexity, confront uncomfortable historical truths, and pursue democracy with perseverance and critical thinking. To Albanian readers, *Even After Tito – Tito* offers not answers but questions—a challenge to rethink power, history, and memory.

“Above all,” he concludes, “I ask for critical thinking, openness to complexity, and the courage to confront uncomfortable truths,” Croatian Ambassador Zlatko Kramarić, author of the book *Even After Tito – Tito*, shared his insights in the following exclusive interview:

<https://www.argumentum.al/en/exclusive-even-after-tito-tito-ambassador-zlatko-kramaric-on-authoritarian-legacies-and-democracys-future-in-the-balkans/>

Skopje Growth Plan Summit: Western Balkans Six Urged to Accelerate Reforms

The EU Commissioner for Enlargement Marta Kos and the leaders of the six Western Balkans partners (Albania, Bosnia and Herzegovina, Kosovo, Montenegro, North Macedonia and Serbia) gathered in Skopje for a high-level meeting dedicated to the EU-backed Growth Plan for the Western Balkans, which took place on 30 June – 1 July. The EC stated that the leaders reaffirmed their determination to seize the opportunities that the Growth Plan brings to the region,

“After a year of advancing reform and intensive cooperation across areas such as finance, transport, digital connectivity and market integration, Commissioner Marta Kos and leaders took stock of the progress made so far. They also confirmed their determination to meet on a regular basis to maintain the political momentum behind the Plan’s implementation. The leaders intend to meet again in the autumn of this year”, the statement says.

The Reform & Growth Facility (RGF), under which the partners have developed Reform Agendas, is an ambitious common tool and commitment to implement more than 600 ambitious reforms for which the EU is providing €6 billion in financial support.

So far, pre-financing payments under the RGF have been made to North Macedonia, Albania, Montenegro and Serbia. The Commission encourages Kosovo to accelerate the approval process for bringing into force the Facility and Loan agreements to unlock pre-financing. The Commission also welcomes the adoption by Bosnia and Herzegovina of a draft Reform Agenda on 27 June. Following the approval of five Re-

form Agendas in October 2024, the partners have started the implementation of the reforms.

During the meeting in Skopje, Commissioner Kos recalled that this instrument needs sustained and strong steer and ownership by the political leaders to ensure swift and full delivery. This will accelerate our partners’ growth and ensure they advance on their EU accession path.

“While results on some important reforms are already visible, partners were invited during the meeting to speed up the delivery of the plan. The Commission is working closely with the Western Balkan partners to achieve just that”, the press release states.

In addition, it was stated that by using the pre-financing made available to the beneficiaries who have completed all the RGF preparatory work, the Commission proposed to the Western Balkans Investment Framework (WBIF) Operational Board an investment package of 87.7 million euros.

“This is expected to mobilise a total of 487.3 million euros for eight new investments in clean energy in Albania, Montenegro and Ser-

bia”, the statement reads.

Marta Kos: The Growth Plan will help you with the important reforms

“Geopolitics is changing and the mood in the European Union for enlargement has been revived”, said Marta Kos during the EU-Western Balkans summit in Skopje, it was reported by Sloboden Pecat.

According to Kos: “the future of Europe will be determined by no one but the Europeans themselves, the EU is not complete without the Western Balkans”.

“The key reforms we are asking of you are not simple. They touch on entrenched structures of power and interests and require a deep societal transformation. You, the leaders, need to lead this change. The benefits are manifold, it will bring stability, security and prosperity to all your citizens. The Growth Plan is entirely in your hands, there is no interference from political dynamics. This is a tool that will help you with important reforms and these reforms are necessary to prepare you for membership”, she stressed in the opening remarks of the summit.

NATO allies agree to allocate 5% of GDP to defense by 2035

NATO's 32 member states on Wednesday committed to a significant boost in defense spending, pledging to allocate 5% of gross domestic product (GDP) annually by 2035 to meet both core defense requirements and broader security needs.

In a declaration issued at the end of a summit in The Hague, the alliance said the investment aims to strengthen deterrence and defense capabilities amid growing security challenges, particularly the "long-term threat" posed by Russia and the persistent danger of terrorism.

"Allies commit to invest 5% of GDP annually on core defence requirements as well as defense- and security-related spending by 2035 to ensure our individual and collective obligations, in accordance with Article 3 of the Washington Treaty," the declaration said.

The 5% target includes two main components: at least 3.5% of GDP annually for core defense expenditures to meet NATO Capability Targets, and up to 1.5% of GDP for areas such as critical infrastructure protection, cybersecurity, civil resilience, innovation, and industrial capacity-building. Each member state will submit annual plans outlining a credible trajectory to reach the spending goal. NATO leaders agreed to review progress in 2029, adjusting the balance based on the evolving strategic environment and defense requirements.

The Hague declaration underscores that these increased invest-

ments will enable NATO to fulfill its three core tasks: deterrence and defense, crisis prevention and management, and cooperative security.

Support for Ukraine's defense efforts and industrial base will be included in the calculation of allies' defense spending under the new 5% framework.

"Allies reaffirm their enduring sovereign commitments to provide support to Ukraine, whose security contributes to ours, and, to this end, will include direct contributions towards Ukraine's defence and its defence industry when calculating Allies' defence spending," said the declaration.

The declaration reaffirmed NATO's intention to expand transatlantic defense industrial cooperation and reduce barriers to defense trade among allies. It stated: "We will work to eliminate defence trade barriers among Allies and will leverage our partnerships to promote defence industrial cooperation."

The declaration also confirmed that next year's NATO summit will be held in Türkiye, followed by Albania in 2027.

– 'Massive blow' to Iran's nuclear ambitions

Speaking at a press conference at the end of the summit, Rutte praised the recent US operation targeting Iran's nuclear capabilities, calling it a "very targeted" move and "a massive blow" to Tehran's ambitions.

"I commend the president for that," he added.

On Russia, Rutte maintained his established stance, saying: "I don't trust (President Vladimir) Putin." He stressed that the Russian leader's goal to divide the West backfired, as Finland and Sweden joined NATO since the start of the Ukraine war and its allies committed to more defense spending.

Regarding the lack of language on Ukraine's membership in the summit declaration, Rutte said that NATO chose a concise format: "What we really want to do here is not to recall all the language, like the 'irreversible path' of the way (for Ukraine) into NATO. It's still there. Nothing changed, but really to focus on three core issues in five paragraphs."

Adresa: Njësia bashkiake nr. 5, Rruga "Abdyl Frasheri", Ndërtesa 8, Tiranë, Shqipëri

Tel: +355 (0) 68 82 01 720

**Email: redaksia.argumentum@gmail.com,
info@argumentum.al**

NUIS/NIPT: L91415033Q

Twiter : [Argumentum_al](#)

Facebook: [argumentum.al](#)

Instagram: [argumentumnews](#)

© Argumentum. All rights reserved